

Toprak mahsulleri ofisi kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/758)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/401

30 . I . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3491 sayılı Toprak Mahsulleri Ofisi kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Ticaret vekilliğince teklif ve Maliye vekilliğinin mütalâasıyla tevdi olunup İcra Vekilleri Heyetince 28 . I . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kabul olunan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

3491 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine müteallik kanun projesi esbabı mucibe lâiyhası

Memleketimizin en büyük mahsulü olan hububat ile afyonun istihsalini verimlendirmek ve bunların alım, satım ve muhafazasını millî iktisadiyatın icaplarına göre tanzim etmek vazifesiyle kurulmuş olan Toprak mahsulleri ofisinin işgal sahası; ilk kuruluş devresinin mabdut himaye prensipleri fevkinde genişlemiş ve hizmeti günün en mühim mevzularından biri halini iktisap etmiştir. Bu itibardır ki, kanunda bazı değişiklikler yapılmak suretiyle bu vazifelerin ifasını kolaylaştıracak tedbirlerin ittihazı lüzumu tahassül etmiştir.

Tadilatın matuf olduğu ilk ve en esaslı hükmü, Ofis sermayesinin ve işletme menabiiinin tezyidine müteallik olanlar teşkil eder. Bunun içindir ki, Ofis sermayesinin 30 milyona ve uzun vadeli kredi inkânlarının da aynı hadde iblâğı merbut proje ile arz ve teklif olunmuştur. Bunu icabettiren sebepler 3491 sayılı kanunla Ofisin teşekkülü devresindeki vaziyetiyle bugünkü vazifelerinin mukayesesinden kolaylıkla müsteban buyrulur.

İlk kuruluşunda, memleket ziraatının ana maddesi olan hububatı haricî tesirlerden vikaye ederek müstahsilin emeğinin hakikî değerini vermek suretiyle istihsalin sarsılmaması esas gayesi takip edilen Ofis, bugün ordu ve halk ihtiyacı için lüzumlu olan mevaddın mübayaası ve stoklarını temin gibi çok daha geniş bir çalışma sahasına sevk edilmiş ve bunu teminen el konulma hükümlerinin tatbikına tevessül kılınmış olduğundan, mübayaası ve iş hacmi kuruluş yıllarına nisbetle çok artmıştır. Diğer taraftan Büyük Millet Meclisinde tetkiki derdest olan bir kanunla afyon inhisarının dahilî ticarete de teşmili, bu sahada da Ofisin malî menabiiini takviye lüzumunu hissettirdiği gibi gerek hububat, gerek afyon fiatlarında 3491 sayılı kanunun kabulü tarihine nisbetle hâdis olup bir misli bulan tereffü, işlerin çoğalmasına zamimeten Ofisin malî imkânlarını daraltmış ve çalışmasını maddeten tazyik etmekten hâli kalmamıştır.

Gerçi, kanun, sermayenin İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bir misli arttırılmasına imkân verecek bir seyyaliyete malik ise de artan sermayenin temini şeklinin kanun mevzuu olması, İcra Vekilleri Heyetine verilmiş olan bu salâhiyetin fiilen Yüksek Meclise intikalini icabettirmektedir.

Kredinin artışı da aynı zaruretlerden mülhemdir. Kredi tadiline müteallik maddenin değiştiril-

len bir noktası da tahvilât, bono ihraçı veya uzun vadeli istikraz akdinin umumî heyet kararına hacet kalmadan İcra Vekilleri Heyetinin takdirine bırakılmasıdır. Ofise, iştilal mevzuuna dahil olabilecek maddeler üzerinde İcra Vekilleri Heyetince vazife tevcihi ve bunların alım ve satış fiyatlarının aynı heyete mevdu bulunması bu işlerin istilzam ettirdiği malî menabiin lüzumu ve derecesi üzerinde de İcra Vekilleri Heyetinin daha yakından salâhiyettar kılması ve nihayet tevcih edilen vazifelerle birlikte karşılıklarının süratle temini icabetmesi, maddenin bu şekilde tedvin ve yüksek takdirlerine arzına en büyük saiktir.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 58

Esas No. 1/758

31 . I . 1942

Yüksek Reisliğe

3491 sayılı Toprak mahsulleri ofisi kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Ticaret vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 30 . I . 1942 tarih ve 6/401 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize havale buyurulmakla Ticaret vekili Mümtaz Ökmen ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Bugünün ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla teklif edilen bu lâyiha mucip sebeplerine ve alınan izahlara göre encümenimize de varit görülmek ve yalnız başlığında ve ikinci ve üçüncü maddelerinde kelime ve ibare değişiklikleri yapılmak suretiyle teklif veçhile kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
<i>İ. Eker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>H. Kitabcı</i>
Kâtip		
İstanbul	Bolu	Bursa
<i>F. Öymen</i>	<i>C. Said Siren</i>	<i>Dr. Sadi Konuk</i>
Bursa	Diyarbakır	Giresun
<i>A. Nevzat Ayas</i>	<i>Rüştü Bekit</i>	<i>M. Akkaya</i>
Gümüşane	İsparta	Kayseri
<i>D. Sakarya</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>F. Baysal</i>
Kayseri	Kırklareli	Kütahya
<i>S. Hayri Ürgüblü</i>	<i>B. Denker</i>	<i>A. Tıridoğlu</i>
Mardin	Muş	Samsun
<i>R. Erten</i>	<i>Ş. Ataman</i>	<i>M. Ali Yörüker</i>
Sivas		
<i>Kenzi Çiner</i>		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3491 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1. — 3491 sayılı kanunun 12 nci maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Ofisin sermayesi 30 milyon liradır.)

MADDE 2. — Aynı kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Ofis; İcra Vekilleri Heyeti kararıyle itibari sermayesi baliğine kadar faizli veya faizsiz, ikramiyeli veya ikramiyesiz tahviller çıkarabileceği gibi, yıllık mubayaa ve stoklar için muktazi mütedavil krediler fevkinde on beş seneye kadar vadeli istikraz akit veya bu maksatla bonolar ihdas eyleyebilir. Maliye vekâleti Ofisin çıkaracağı tahvil ve bonolara ve yapacağı istikrazlara kefalete mezundur).

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 . I . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma V.
Fayak Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	Sırrı Day
S İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü V.	Ti. V.	
F. Engin	M. Ökmen	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Toprak mahsulleri ofisi kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1. — 24 . VI . 1938 tarih ve 3491 sayılı kanunun 12 nci maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Ofisin sermayesi otuz milyon liradır.)

MADDE 2. — Aynı kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Ofis; İcra Vekilleri Heyeti kararıyle itibari sermayesi baliğine kadar faizli veya faizsiz, ikramiyeli veya ikramiyesiz tahviller çıkarabileceği gibi, yıllık mubayaa ve stoklar için muktazi mütedavil krediler fevkinde on beş seneye kadar vadeli istikraz akit veya bu maksatla bonolar ihdas eyleyebilir. Maliye vekili Ofisin çıkaracağı tahvil ve bonolara ve yapacağı istikrazlara kefalete mezundur.)

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Hükûmetin dördüncü maddesi aynen.